

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

18. aprill 2024*

Eelotsusetaotlus – Finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamine – Direktiiv (EL) 2015/849 – Kohaldamisala – Kohustatud isik – Artikli 3 punkti 7 alapunkt c – Mõiste „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkuja“ – Registrijärgse asukoha pakkumine – Kinnisasja omanik, kes on sõlminud juriidilise isikuga rendilepingu – Niisuguse juriidilise isiku registrijärgse asukoha registreerimine selles kinnisasjas

Kohtuasjas C-22/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel administratiivā rajona tiesa (rajooni halduskohus, Läti) 18. jaanuari 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 19. jaanuaril 2023, menetluses

„Citadeles nekustamie īpašumi“ SIA

versus

Valsts ieņēmumu dienests,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president A. Arabadjiev, kohtunikud T. von Danwitz, P. G. Xuereb, A. Kumin (ettekandja) ja I. Ziemele,

kohtujurist: M. Szpunar,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- „Citadeles nekustamie īpašumi“ SIA, esindaja: *advokāte* S. Bokta-Strautmane,
- Valsts ieņēmumu dienests, esindaja: *ģenerāldirektore* I. Jaunzeme,
- Euroopa Komisjon, esindajad: G. Goddin, I. Rubene ja G. von Rintelen,

olles 11. jaanuari 2024. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: läti.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT 2015, L 141, lk 73), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/843 (ELT 2018, L 156, lk 43) (edaspidi „direktiiv 2015/849“), artikli 3 punkti 7 alapunkti c.
- 2 Taotlus on esitatud „Citadeles nekustamie ģpašumi“ SIA (edaspidi „Citadele“) ja Valsts ieņēmumu dienests (Läti maksuamet; edaspidi „maksuamet“) vahelises kohtuvaidluses Citadelele määratud rahalise karistuse üle rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist käsitlevate riigi õigusnormide rikkumise eest.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2015/849

- 3 Direktiivi 2015/849 põhjendus 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Ebaseadusliku raha vood võivad kahjustada finantssektori terviklikkust, stabiilsust ja mainet ning ohustada [Euroopa L]iidu siseturgu ja samuti rahvusvahelist arengut. Rahapesu, terrorismi rahastamine ja organiseeritud kuritegevus on jätkuvalt teravad probleemid, millega tuleks tegeleda liidu tasandil. Terrorism raputab meie ühiskonna alustalasid. Lisaks kriminaalõigusel põhineva lähenemisviisi edasiarendamisele liidu tasandil on finantssüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise sihipärane ja proportsionaalne tõkestamine asendamatu ja see võib anda täiendavaid tulemusi.“
- 4 Direktiivi artikli 1 lõikes 1 on ette nähtud:

„Käesoleva direktiivi eesmärk on tõkestada liidu finantssüsteemi kasutamist rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil.“
- 5 Direktiivi artiklis 2 on sätestatud:

„1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse järgmiste kohustatud isikute suhtes:

[...]

3) järgmised füüsilised või juriidilised isikud nende kutsetegevuse puhul:

[...]

b) notarid ja teised sõltumatud õigusteenuse osutajad, kui nad osalevad oma kliendi heaks või tema nimel mõnes finants- või kinnisvaratehingus või aitavad kliendil kavandada või täita tehingut, mis on seotud järgmisega:

i) kinnisasja või ettevõtte ost ja müük;

[...]

c) usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkujad, kes ei ole juba hõlmatud alapunktiga a või b;

d) kinnisvaramaaklerid, sealhulgas need, kes tegutsevad kinnisvara väljaüürimisel vahendajatena, kuid üksnes tehingute puhul, mille kuuüür on vähemalt 10 000 eurot;

[...]

7. Käesoleva artikli kohaldamisel rahapesu või terrorismi rahastamise riski hindamisel pööravad liikmesriigid erilist tähelepanu sellisele finantstegevusele, mille puhul võib selle olemuse tõttu pidada väga tõenäoliseks, et seda kasutatakse või kuritarvitatakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärkidel.

[...]“.

6 Direktiivi 2015/849 artiklis 3 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

7) „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkuja“ – iga isik, kes osutab põhitegevusalana kolmandatele isikutele mõnda järgmistest teenustest:

a) äriühingute või muude juriidiliste isikute asutamine;

b) tegutsemine juhina või juhatuse liikmena äriühingus, osanikuna seltsingus või sarnasel positsioonil mõnes muus juriidilises isikus, samuti sarnasele positsioonile mõne teise isiku asumise korraldamine;

c) asukoha äritegevuse, posti- või haldusaadressi ja teiste seonduvate teenuste pakkumine äriühingutele, seltsingutele või muudele juriidilistele isikutele või üksustele;

d) tegutsemine usaldusfondi või sarnase õigusliku üksuse usaldusisikuna, samuti sarnasele positsioonile mõne teise isiku asumise korraldamine;

e) tegutsemine aktsionäri esindajana või mõne teise isiku aktsionäri esindajana tegutsemise korraldamine, välja arvatud reguleeritud turul noteeritud äriühing, mille suhtes kohaldatakse liidu õigusega kooskõlas olevaid avalikustamismõndeid või samaväärseid rahvusvahelisi standardeid;

[...]“.

7 Direktiivi artikkel 4 on sõnastatud järgmiselt:

„1. Liikmesriigid tagavad vastavalt riskipõhisele lähenemisviisile, et käesoleva direktiivi kohaldamisala laiendatakse täies ulatuses või osaliselt kutsealadele ja ettevõtjate kategooriatele, mis ei ole küll artikli 2 lõikes 1 osutatud kohustatud isikud, kuid mis on seotud tegevusega, mida võidakse eriti tõenäoliselt kasutada rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärkidel.

2. Kui liikmesriik laiendab käesoleva direktiivi kohaldamisala artikli 2 lõikes 1 nimetatuta kutsealadele või ettevõtjate kategooriatele, siis teatab ta sellest [Euroopa K]omisjonile.“

8 Direktiivi artikkel 5 on sätestatud:

„Liikmesriigid võivad käesoleva direktiiviga reguleeritud valdkonnas rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamiseks võtta vastu või jätta kehtima käesoleva direktiivi sätetest rangemad sätted, kui seda tehakse liidu õiguse piires.“

Direktiiv (EL) 2017/1132

9 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. juuni 2017. aasta direktiivi (EL) 2017/1132 äriühinguõiguse teatavate aspektide kohta (ELT 2017, L 169, lk 46) artikkel 4 on sätestatud:

„Põhikiri või asutamisleping või eraldi dokument, mis avaldatakse iga liikmesriigi seadusega ettenähtud korras ja kooskõlas artikliga 16, peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:

a) registrijärgne asukoht;

[...]“.

Läti õigus

10 17. juuli 2008. aasta seadust rahapesu ja terrorismi rahastamise ning massihävitusrelvade leviku tõkestamise kohta (Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums; *Latvijas Vēstnesis*, 2008, nr 116) on muudetud eelkõige eesmärgiga võtta direktiiv 2015/849 Läti õiguskorda üle.

11 Selle seaduse põhikohtuasja asjaoludele kohaldatava redaktsiooni (edaspidi „tõkestamiseadus“) § 1 lõikes 1 on sätestatud:

„Seaduses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

10) „õiguslike üksuste või juriidiliste isikute loomise ja toimimisega seotud teenuste pakkuja“ – füüsiline või juriidiline isik, kellel on kliendiga ärisuhe ja kes osutab järgmisi teenuseid:

[...]

c) õiguslikule üksusele või juriidilisele isikule registrijärgset asukohta, postiaadressi või tehingute tegemiseks füüsilist aadressi ning osutab muid samalaadseid teenuseid.

[...]“.

12 Tõkestamiseaduse § 3 lõikes 1 on ette nähtud:

„Kohustatud isik on isik, kes tegeleb majandus- või kutsetegevusega:

[...]

5) õiguslike üksuste või juriidiliste isikute loomise ja toimimisega seotud teenuste pakkuja;

[...].

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 13 Citadele on äriühing, kes tegeleb muu hulgas kinnisasjade ostmise ja müügiga enda arvel ning nende kinnisasjade rentimise ja haldamisega. Maksuameti pädev üksus viis ajavahemikul 2021. aasta septembrist kuni 2022. aasta veebruarini selles äriühingus läbi rahapesuvastase kontrolli.
- 14 Kontrolliaruandes leidis see maksuameti üksus, et kuna Citadele rendib talle kuuluvas hoones asuvaid ruume juriidilistele isikutele ja õiguslikele üksustele, kes on registreerinud oma registrijärgse asukoha nendes ruumides, tuleb seda äriühingut käsitada „õiguslike üksuste või juriidiliste isikute loomise ja toimimisega seotud teenuste pakkujana“ tõkestamisseaduse § 1 lõike 1 punkti 10 tähenduses. Citadele ei ole seda tegevust aga maksuametis deklareerinud ega järelikult täitnud kõnealusest seadusest tulenevaid kohustusi.
- 15 Seetõttu määras maksuameti pädev üksus 28. märtsi 2022. aasta otsusega Citadelele trahvi summas 1000 eurot.
- 16 Citadele esitas nimetatud otsuse peale kaebuse maksuameti peadirektorile, kes jättis selle 15. juuni 2022. aasta otsusega muutmata.
- 17 Maksuameti peadirektor tugines asjaolule, et Citadele äritegevuseks on õiguslike üksuste või juriidiliste isikute loomise ja toimimisega seotud teenused, sest kõnealuste rendilepingute kohaselt lubab see äriühing rentnikel registreerida oma registrijärgse asukoha renditud ruumides. Seega tuleb tõkestamisseaduse § 3 kohaselt käsitada nimetatud äriühingut kohustatud isikuna.
- 18 Citadele esitas 15. juulil 2022 eelotsusetaotluse esitanud kohtule, administratiivā rajona tiesale (rajooni halduskohus, Läti), kaebuse 15. juuni 2022. aasta otsuse tühistamiseks põhjendusel, et ta ei ole kohustatud isik ning järelikult ei pea ta niisugusele isikule seadusega pandud kohustusi täitma.
- 19 Täpsemini väidab see äriühing, et tema tegevus seisneb talle kuuluvate hoonete haldamises ja rendile andmises, osutamata rentnikele muid teenuseid. Põhikohtuasjas kõne all olevates rendilepingutes on rentnikele antud õiguste hulgas nähtud üksnes ette võimalus registreerida oma registrijärgne asukoht renditud kinnisasjas ning kokkulepitud rent ei sõltu sellest, kas rentnik on oma registrijärgse asukoha seal registreerinud või mitte.
- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et tõkestamisseaduse § 1 lõike 1 punktis 10 toodud mõiste „õiguslike üksuste või juriidiliste isikute loomise ja toimimisega seotud teenuste pakkuja“ määratlus vastab direktiivi 2015/849 artikli 3 punktis 7 sisalduva mõiste „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkuja“ määratlusele.
- 21 Ei selles ega üheski teises direktiivi 2015/849 sättes ei ole täpsustatud, kas mõistet „usaldusfondi- või äriühinguteenus“ tuleb tõlgendada nii, et see tähendab eraldiseisvat teenust, mis ei tulene tehingust, mis seisneb oma kinnisasja rentimises, ega ole sellise tehinguga seotud.
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb siiski, kas kinnisasja rendileandjat saab käsitada kui „äriühinguteenuste pakkujat“ direktiivi 2015/849 artikli 3 punkti 7 tähenduses.

- 23 Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et riigisisese õiguse kohaselt peab juriidiline isik või õiguslik üksus enda äriregistrisse kandmiseks teatama pädevale asutusele oma registrijärgse asukoha, mis enamikul juhtudel on ka äritegevuse koht. Ta lisas, et kui kuni 31. juulini 2021 oli renditud ruumides registrijärgse asukoha märkimiseks vaja tõendada rendileandja nõusolekut, siis alates 1. augustist 2021 sellist nõusolekut enam ei nõuta. Kuna põhikohtuasjas kõne all olevad rendilepingud sõlmiti enne seda kuupäeva, võib Citadele poolt nendes lepingutes antud nõusolekut käsitada nii, et see on antud üksnes riigisiseses õiguses sätestatud nõuete täitmiseks, mitte aga kui eraldiseisvat teenust.
- 24 Lisaks kohaldatakse direktiivi 2015/849 seoses kinnisvaratehingutega notarite, muude sõltumatute õigusteenuse osutajate ning kinnisvaramaaklerite suhtes. Äriühinguteenuste pakkujaid aga käsitatakse selle direktiivi alusel eraldiseisvate üksustena, kellel puudub nende tehingutega seos.
- 25 Samas rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et vastavalt direktiivi 2015/849 artikli 2 lõikele 7 pööravad liikmesriigid rahapesu või terrorismi rahastamise riski hindamisel erilist tähelepanu sellisele finantstegevusele, mille puhul võib selle olemuse tõttu pidada väga tõenäoliseks, et seda kasutatakse või kuritarvitatakse rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärkidel.
- 26 Kuna liikmesriik võib seega käsitleda isikute tegevust, mis võib viia ebaseadusliku eesmärgi saavutamiseni, laialt, on selle kohtu arvates võimalik, et ka kinnisvara rendileandjat tuleb käsitada usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkujana, kui ta rendib talle kuuluva kinnisvara rentnikule, kes registreerib seal oma registrijärgse asukoha ja tegeleb seal majandustegevusega, et vähendada tõenäosust, et viimane osaleb rahapesus või terrorismi rahastamises.
- 27 Lõpuks tekib ka küsimus, kas mis tahes isikut, sh füüsilist isikut, kes rendib talle kuuluvat kinnisvara, tuleb käsitada „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkujana“ direktiivi 2015/849 artikli 3 lõike 7 tähenduses, mis tähendaks, et viimati nimetatud isiku suhtes kehtiksid samad nõuded, mis kehtivad juriidilise isiku või õigusliku üksuse suhtes.
- 28 Neil asjaoludel otsustas administrativā rajona tiesa (rajooni halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
1. Kas direktiivi 2015/849 artikli 3 punkti 7 alapunktis c kasutatud mõistet „äriühinguteenuste pakkuja“ tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab eraldiseisvat teenust, mis ei tulene tehingust, mis seisneb talle kuuluva kinnisasja rentimises ega ole sellise tehinguga seotud, olenemata sellest, kas rendileandja on nõustunud sellega, et rentnik registreerib seal oma registrijärgse asukoha ja teeb seal tehinguid?
 2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav, siis kas direktiivi 2015/849 artikli 3 punkti 7 alapunktis c kasutatud mõistet „äriühinguteenuste pakkuja“ tuleb tõlgendada nii, et juhul kui kinnisasja annab rendile füüsiline isik, tuleb tema suhtes kohaldada samu tingimusi nagu juriidilisele isikule või õiguslikule üksusele, sõltumata faktilistest asjaoludest, näiteks nende kinnisasjade arvust, mis on selle füüsilise isiku omandis ja mida ta välja rendib, sellest, et kinnisasja rendile andmine ei ole seotud majandustegevusega, või muudest asjaoludest?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 29 Esimese küsimusega palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2015/849 artikli 3 punkti 7 alapunkti c tuleb tõlgendada nii, et mõiste „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkuja“ alla selle sätte tähenduses kuulub sellise kinnisasja rendileandja, milles rentnik registreerib rendileandja nõusolekul oma registrijärgse asukoha ja teeb tehinguid.
- 30 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei tule liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada mitte üksnes sätte sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärgi, mille osaks säte on (17. novembri 2022. aasta kohtuotsus Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punkt 81 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Direktiivi 2015/849 peamine eesmärk on – nagu nähtub selle pealkirjast ning artikli 1 lõigetest 1 ja 2 – tõkestada finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamist (17. novembri 2022. aasta kohtuotsus Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Konkreetsemini on direktiivi 2015/849 sätete – mis on ennetavat laadi – eesmärk riskipõhise lähenemise kohaselt näha ette ennetavate ja heidutavate meetmete kogum, et võidelda tõhusalt rahapesu ja terrorismi rahastamisega selleks, et vältida – nagu nähtub selle direktiivi põhjendusest 1 –, et ebaseadusliku raha vood võiksid kahjustada liidu finantssektori terviklikkust, stabiilsust ja mainet ning ohustada liidu siseturgu ja samuti rahvusvahelist arengut (17. novembri 2022. aasta kohtuotsus Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punkt 34 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 33 Sellega seoses on direktiivi 2015/849 artiklis 2 loetletud üksused, kellele seda direktiivi kohaldatakse seetõttu, et nad osalevad tehingu tegemises või finantstegevuses.
- 34 Vastavalt direktiivi artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktile c kohaldatakse seda direktiivi muu hulgas usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkujatele, kes ei ole juba hõlmatud artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktiga a või b.
- 35 Direktiivi 2015/849 artikli 3 punkti 7 alapunkti c kohaselt on selle direktiivi tähenduses „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkuja“ iga isik, kes osutab põhitegevusalana kolmandatele isikutele sellist teenust nagu „asukoha äritegevuse, posti- või haldusaadressi ja teiste seonduvate teenuste pakkumine äriühingutele, seltsingutele või muudele juriidilistele isikutele või üksustele“.
- 36 Sellega seoses tuleb märkida, et direktiiv 2015/849 ei sisalda selles sättes osutatud registrijärgse „asukoha [...], posti- või haldusaadressi“ pakkumise teenuse määratlust.
- 37 Mõiste „registrijärgne asukoht“ tähistab tavapäraselt juriidilise isiku asukohta, nagu see on määratletud tema põhikirjas või mõnes muus samaväärses dokumendis. Juriidilise isiku asutamisel tuleb üldjuhul niisugune asukoht kindlaks määrata, nagu see tuleneb näiteks direktiivi 2017/1132 kohaldamisalasse kuuluva juriidilisi isikuid puudutavas osas selle direktiivi artikli 4 punktist a. Nimetatud sättes on ette nähtud, et põhikiri või asutamisleping või eraldi dokument, mis avaldatakse, peab sisaldama registrijärgset asukohta.

- 38 Lisaks, kuna registrijärgse asukoha kindlaksmääramiseks ei ole vaja näidata mitte ainult kohta, vaid konkreetset aadressi – nagu näib käesoleval juhul kohaldatava Läti õiguse kohaselt olevat nõutud – siis nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 36 märkis, pakub sel viisil märgitud registrijärgne asukoht kutsetegevuse ja halduseesmargil kontaktpunkti, milleks on äritegevuse, posti- või haldusaadress, mida saab eelkõige kasutada kirjavahetuse kättetoimetamiseks.
- 39 Teenus, milleks on „asukoha äritegevuse, posti- või haldusaadressi“ pakkumine direktiivi 2015/849 artikli 3 punkti 7 alapunkti c tähenduses, tähendab seega – nagu märkis ka kohtujurist oma ettepaneku punktides 37 ja 38 – sellise kontaktpunkti kasutusse andmist ja see erineb teenusest, milleks on pelgalt kinnisasja rentimine.
- 40 Esiteks piirdub kinnisasja rentimise ese põhimõtteliselt kohustusega anda kinnisasi rendisumma eest kasutusse. Teiseks ei eelda registrijärgse asukoha või äri-, posti- või haldusaadressi pakkumine mingil juhul kinnisvara puudutava rendilepingu sõlmimist ja hõlmab üldjuhul lisateenuste osutamist, näiteks haldusdokumentide edastamist.
- 41 Sidesõna „ja“ kasutamine direktiivi 2015/849 artikli 3 punkti 7 alapunkti c sõnastuses, milles on viidatud „teiste seonduvate teenuste“ pakkumisele, kinnitab tõlgendust, mille kohaselt ei piisa pelgalt kinnisasja kasutusse andmisest – isegi kui seda kasutatakse „äritegevuse, posti- või haldusaadressi“ omamiseks –, et kvalifitseerida rendileandja „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkujaks“ selle sätte tähenduses.
- 42 Lisaks ei saa pelka asjaolu, et rendileandja nõustub rendilepingus sellega, et rentnik võib oma registrijärgse asukoha asjaomasel kinnisasjas registreerida, pidada „seotud teenuseks“ selle sätte tähenduses.
- 43 Ühelt poolt, nagu märkis komisjon oma kirjalikes seisukohtades, on kinnisasja rendilepingu puhul õigus kasutada selle kinnisasja aadressi registrijärgse asukohana üksnes kõrvalõigus, mis tuleneb põhiteenusest. Sama kehtib õiguse kohta kasutada seda aadressi äri-, posti- või haldusposti aadressina. Teiselt poolt võib rendilepingusse sellise tingimuse lisamist, mis väljendab rendileandja nõusolekut asja kasutamiseks sellel konkreetsel eesmärgil, selgitada – nagu käesoleval juhul – seadusest tuleneva kohustusega sellist kokkulepet tõendada.
- 44 Mis puudutab direktiivi 2015/849 artikli 3 punkti 7 alapunkti c konteksti, siis nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 34, kohaldatakse nimetatud direktiivi vastavalt selle artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunktile c muu hulgas usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkujate kui kohustatud isikute suhtes.
- 45 Nagu nähtub direktiivi 2015/849 artikli 2 lõike 1 punkti 3 alapunkti b punktist i ja alapunktist d, on kohustatud isikuteks notarid ja teised sõltumatud õigusteenu osutajad, kui nad osalevad oma kliendi heaks või tema nimel mõnes kinnisvaratehingus või aitavad kliendil kavandada või täita tehingut, mis on seotud kinnisasja või ettevõtte ostu ja müügiga, ning kinnisvaravahendajad, sealhulgas juhul, kui nad tegutsevad kinnisvara rendile andmisel vahendajatena.
- 46 Erinevalt viimati nimetatud kohustatud isikute liikidest ei seo direktiiv 2015/849 „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkujat“ kinnisvaratehingutega. Lisaks ei ole liidu seadusandja üldiselt või isegi teatud tingimustel lisanud selle direktiivi artikli 2 lõikes 1 nimetatud kohustatud isikute hulka kinnisvara rendileandjaid.

- 47 Ka ei ole muud selle direktiivi artikli 3 punkti 7 alapunktides a–e loetletud „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkuja“ osutatavad teenused seotud kinnisvaratehingutega.
- 48 Samas tuleb lisada, et direktiiviga 2015/849 viiakse läbi vaid minimaalne ühtlustamine, kuna selle artikkel 5 lubab liikmesriikidel võtta vastu või jätta kehtima rangemad sätted, kui nende sätete eesmärk on tugevdada võitlust rahapesu ja terrorismi rahastamise vastu ja kui seda tehakse liidu õiguse piires (17. novembri 2022. aasta kohtuotsus Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, punkt 46).
- 49 Samuti peavad liikmesriigid direktiivi 2015/849 artikli 4 lõike 1 kohaselt tagama, et selle direktiivi kohaldamisala laiendatakse vastavalt riskipõhisele lähenemisviisile täies ulatuses või osaliselt kutsealadele ja ettevõtjate kategooriatele, mis ei ole küll artikli 2 lõikes 1 osutatud kohustatud isikud, kuid mis on seotud tegevusega, mida võidakse eriti tõenäoliselt kasutada rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärkidel. Direktiivi 2015/849 artikli 4 lõikes 2 on selles kontekstis ette nähtud, et kui liikmesriik laiendab selle direktiivi kohaldamisala artikli 2 lõikes 1 nimetatata kutsealadele või ettevõtjate kategooriatele, teatab ta sellest komisjonile.
- 50 Käesoleval juhul näib Euroopa Kohtu kasutuses oleva teabe põhjal, et Läti seadusandja ei ole sellise kinnisvara omanikust rendileandjate suhtes, mille rentnikud registreerivad rendileandja nõusolekul oma registrijärgse asukohana ja teevad seal tehinguid, kehtestanud direktiivi 2015/849 artikli 5 tähenduses rangemaid sätteid ega laiendanud selle artikli 4 lõike 1 alusel vastava direktiivi kohaldamisala. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul tuleb kontrollida, kas see on tõe poolest nii.
- 51 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 2015/849 artikli 3 punkti 7 alapunkti c tuleb tõlgendada nii, et sellise kinnisvara omanikust rendileandja suhtes, mille rentnik registreerib rendileandja nõusolekul oma registrijärgse asukohana ja teeb seal tehinguid, ei laiene ainuüksi selle asjaolu tõttu mõiste „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkuja“ nimetatud sätte tähenduses.

Teine küsimus

- 52 Esimesele küsimusele antud vastust arvestades ei ole teist küsimust vaja analüüsida.

Kohtukulud

- 53 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamise seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiivi (EL) 2015/849, mis käsitleb finantsüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ, muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2018. aasta direktiiviga (EL) 2018/843, artikli 3 punkti 7 alapunkti c

tuleb tõlgendada nii, et

sellise kinnisvara omanikust rendileandja suhtes, mille rentnik registreerib rendileandja nõusolekul oma registrijärgse asukohana ja teeb seal tehinguid, ei laiene ainuüksi selle asjaolu tõttu mõiste „usaldusfondi- või äriühinguteenuste pakkuja“ nimetatud sätte tähenduses.

Allkirjad